

Entrepobles, l'Observatori del Deute en la Globalització
i l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans
de la Generalitat de Catalunya presentem el documental:

Bajo la palma

DIJOURS 18 DE FEBRER A LES 20 HORES

al Cinema Casablanca -Kaplan, Passeig de Gràcia 115 de Barcelona

Ens acompanyaran:

Marcela Serrano,

Movimiento de Víctimas contra los Crímenes de Estado (MOVICE)

Johana Cáceres,

FENSUAGRO, Colòmbia

Juvenal Arrieta,

Organización Nacional Indígena (ONIC) Colòmbia

Mónica Vargas,

Observatori del Deute en la Globalització

Una Comunitat que resisteix

Amb aquest documental ens arriben, des de les Comunitats afrodescendents del Curvaradó i el Jiguamiandó de Colòmbia, les veus de les seves dones i homes, les seves experiències, els seus dolors, els seus coneixements i sabers, les seves lluites, les seves esperances, la seva força per afrontar situacions tan difícils com les que estan vivint.

A partir d'elles i d'ells, podem entendre moltes de les causes del conflicte colombià. Les històries ens mostren la persecució sistemàtica que han patit en el Curvaradó i el Jiguamiandó, per part de les Forces Militars de la Brigada 17 i dels paramilitars a elles vinculades que des del 1996, amb l'operació Génesis, han estat els responsables de més de 106 assassinats, múltiples desaparicions i dels 12 desplaçaments forçosos que han sofert. Persecució que té com a causa l'apropiació dels seus territoris per part d'empresaris de palma, emparats pel projecte de "desenvolupament" del govern de monocultius de "palma africana".

La ruptura amb el cicle del silenci, de paràlisi i de ruptura existencial col·lectiva, corporal i ambiental, està sent possible amb la recreació de l'esperança en els projectes de vida, en els espais de trobada i d'acció en els quals es recupera la terra; una trobada amb

la pròpia raó d'existir; la creació de democràcies enmig del conflicte armat; el treball d'un camí de construcció de Dret amb continguts ètics de Justícia. "Bajo la Palma" permet acostar-nos a l'anàlisi de com la impunitat s'institucionalitza, i com a Colòmbia cada vegada és més difícil establir els drets de les víctimes, que continuen sotmeses a les lògiques i pràctiques de la paramilitarització.

Permet entendre què significa per a una comunitat, constituir-se en Zona Humanitària i de Biodiversitat, els valors que conté aquest camí de lluita per les seves terres i per la pau, i com afronta la comunitat la ràbia, el dolor, l'afirmació del dret a la Memòria, a la Veritat, a la Justícia, a la Reparació i també la voluntat de transformació, partint del desenvolupament de processos de vida arrelats en els seus valors més propis i ancestrals. Es mostra com les comunitats no volen transigir amb tantes violacions als seus drets humans i sotmetre's a propostes o estratègies que les destrueixen, fent la seva resistència per mitjà d'un procés d'afirmació integral, partint de les situacions a les quals les han sotmès.

Davant la mort, la comunitat reconstrueix la seva identitat amb la memòria; davant la destrucció del seu territori, la comunitat s'organitza i es planteja el

FITXA TÈCNICA

Un documental de: Maria Jesús Pinto, Adriana Botero, Alberto Tamayo i Danilo Rueda

Producció: Luis Fernando Botero

Guió: Adriana Botero

Investigació: María Jesús Pinto, Alberto Tamayo, Adriana Botero

Direcció De Fotografia: Alberto Tamayo

Càmera: Alberto Tamayo, Maria Jesús Pinto

Só: Nicolás Guarín

Música: Habitants de Les Zones Humanitàries i de Biodiversitat de Curvaradó i Jiguamiandó

Edició: Alberto Tamayo, Nicolás Guarín

COLÒMBIA 2009

Amb el suport de:

Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de Catalunya, Entrepobles

Acompanyament:

Comisión Intereclesial de Justicia y Paz - Bogotá Colombia

Realització: Palo a tierra

retorn des del seu desplaçament; davant la imposició del silenci, la comunitat denuncia; quan es veuen envoltades, les comunitats obren espais de visibilització; davant la impunitat, les comunitats construeixen pràctiques de sanció moral, assenyalen les responsabilitats i denuncien els autors, apelen als mecanismes internacionals; davant la invasió de cultius de “palma africana” que transforma la geografia, els homes i dones de la comunitat torna a ubicar els seus punts de referència, exhumen les seves persones mortes, decideixen el que volen ser i preserven el que continua sent una possibilitat real.

Agrocombustibles: destrucció de la terra i de les comunitats

Amb aquest documental, es vol mostrar els efectes irreversibles sobre el medi ambient que la sembra de “palma africana” ha provocat sobre el territori, destruint els cultius que alimentaven a la població, la flora i la fauna pròpia de la regió i la contaminació dels rius. Davant d'això, les comunitats desenvolupen estratègies i assumeixen propostes integrals de qualitat de vida per mitjà d'esquemes de retorn, de propostes de protecció ambiental i de lluita per la reconstrucció dels seus territoris, a partir de Zones Humanitàries i de Biodiversitat.

Però també es pretén fer reflexionar, especialment a la població de l'anomenat Nord, de com el model de desenvolupament productiu i de consum en els nostres països té uns efectes molt greus sobre la vida de les persones i del medi ambient en molts llocs del planeta. Davant d'això, tenim res-

pensabilitats individuals a causa de la nostra posició i formes de vida, però també col·lectives enfront dels nostres governs, que ens ha de dur a tenir una actitud més activa de vigilància, control i exigències en relació a les seves polítiques econòmiques, energètiques i també amb els incompliments dels drets humans dels països amb els quals estableixen tractats, acords i aliances.

Pretenem que aquest documental contribueixi a la necessària reflexió sobre la crisi energètica mundial que està provocant el nostre model de desenvolupament i els profunds límits i inviabilitat de resoldre-la amb agrocombustibles, pels negatius efectes ambientals, contra les persones i els seus drets que provoquen en molts països. Es vol analitzar l'impacte ambiental, laboral, en els drets humans, en la sobirania alimentària, i en l'ocupació de territoris per part dels agronegocis per al processament en combustibles, com és el de la “palma africana”, i les seves vinculacions amb les polítiques de la Unió europea i dels EUA.

Això ens duu a la necessitat de ser conscients que els conflictes, les guerres i els sofriments no ens són aliens, tenim la nostra quota de responsabilitat, ja que tenen una estreta relació amb un model de consum i de creixement irracional i desbocat. Els petits i petites camperoles i les poblacions indígenes i afrodescendents han mostrat durant anys que són més productives, més eficients, i que contribueixen a un desenvolupament regional de més àmplia base que les grans empreses agroalimentàries: són més capaces d'assegurar la sobirania alimentària i la conservació mediambiental.

Protagonistes

El procés de realització del documental ha estat llarg i s'ha construït des de l'horizontalitat, amb la convivència amb la comunitat, les reflexions comunes i l'acompanyament en moments de lluita, la qual cosa ens fa reconèixer-nos com part d'una única humanitat on, des de la nostra diversitat de situacions i cosmovisions, podem establir xarxes de solidaritat entre persones i grups de Colòmbia, Catalunya i de l'estat espanyol que treballen a favor de la pau i dels drets humans, i per a la construcció d'un món amb més justícia integral.

Malgrat que no apareguin en els títols de crèdit els noms de les persones de les comunitats del Curvaradó i del Jiguamiandó, són elles i ells les veritables protagonistes i constructores del documental. Durant el llarg període de producció, que s'inicia l'estiu del 2007, durant un acompanyament internacional a la tala de “palma africana” que les comunitats van realitzar amb l'objectiu de recuperar les seves terres per a plantar cultius que els permetin sobreviure, han passat successos molt dolorosos, com són la mort de diverses persones de la comunitat a mans de militars i paramilitars o el senyalament i la persecució d'unes altres, la qual cosa ha obligat a refer l'edició del documental en més d'una ocasió.

Cal valorar l'acompanyament permanent i exemplar que, des de molts anys enrera, està fent a aquestes comunitats la “Comisión Intereclesial de Justicia y Paz de Colombia”, i que l'ha situat en el punt de mira repressiu dels organismes del govern i de l'estat colombià, que amenaça i assetja tant a l'organització com a les persones que la integren.

Homes i dones afrocolombians i mestissos, habitants ancestrals de les conques dels rius Curvaradó i Jiguamiandó al Bajo Atrato colombià, estan amenaçats de mort. Les polítiques mundials que pretenen donar sortida a la crisi ambiental i energètica amb els agrocombustibles, propicien que el paramilitarisme exerceixi el control i el terror en el territori.

“Bajo la Palma” narra l'avanç del “desert verd” en una de les més grans reserves de biodiversitat. Els seus protectors relaten les seves memòries i resistències.

Una realització de la Asociación de Zonas Humanitarias y Zonas de Biodiversidad de los Rios Curvaradó y Jiguamiandó

